

ZLÁ MILÁ

Pavel Šrut

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Zlá milá
Scénář básně
Pavel Šrut

Znění tohoto textu vychází z díla [Zlá milá](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Torst v Praze v roce 1997. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Pavel Šrut: Zlá milá), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 4. 12. 2020.

OBSAH

Prolog	8
Osoby děje.....	9
Místa děje	10
I.....	11
Doma.....	12
V úzkém domě.....	13
V jiném domě.....	14
Vinárna U posledního penízu.....	17
Pohled z okna úzkého domu.....	21
II.....	22
Pohled z okna úzkého domu.....	23
Úzká ulice	24
Vinárna U posledního penízu.....	25
Panorama.....	26
Nádraží.....	27
Dům u jezera.....	28
Jezero	29
Dům u jezera.....	30
Úzká krajina	34
Stroj času	42
Doma.....	43
V úzkém městě.....	44
Stroj času.....	45
III.....	46
Pohled z okna úzkého domu.....	47
V úzkém domě.....	48
Vinárna U posledního penízu.....	49
Stroj času.....	54
Nádraží.....	55
Venkovský dům.....	56

Stroj času	64
Venkovský dům	65
Venkovské nádraží	66
Stroj času	67
IV	68
Zase v úzkém domě	69
Vinárna U posledního penízu	70
Úzké město	72
V jiné ulici	73
Stroj času	74
V jiném domě	75
Vinárna U posledního penízu	78
V úzkém domě	79
Doma	81
V úzkém městě	82
Vinárna U posledního penízu	83
Panorama	85
Doma	86
V úzkém domě	87
Vinárna U posledního penízu	88
V	91
Pohled do okna úzkého domu	92

*Být ještě jednou jako dříve:
nezodpovědný a nevědět o konci,
cítit maso: žízeň, něhu, dobývání, ztrátu,
přesahování kamsi jinam — do čeho, kam?*

GOTTFRIED BENN

Prolog

Jakápak ona je má milá?

nikdy se jen tak neprocházeli
po zábradlí parníku
nikdy jen tak nezabloudili
na pravoslavnou mši
nikdy po mně nehodila
ze samé radosti šiškou
nikdy si ze samého štěstí
nepustili plyn

jakápak ona je *má milá*?

nikdy si ze samého smutku
za úsvitu nerozkrojili meloun
nikdy neposlouchali klapot
žilky kaštanového listu
nikdy mně nevyprávěla
o svém dětství jako jiné
při filmovém týdeníku nikdy
mě nekousla do krku jako jiná
nikdy mi buchet nenapekla
zlá milá

Osoby děje

mámilá

tajiná

jeroným

vrchní od posledního penízu

maminka

(lyrické) já

Místa děje

ÚZKÝM MĚSTEM je míněno koryto ulic,
které se
z dolních Vinohrad svažují k Žižkovu
a kachlíkovaným tunelem pro pěší ústí
do Karlína, kde stál (a snad stojí)
jak ÚZKÝ DŮM, tak JINÝ DŮM

U POSLEDNÍHO PENÍZU byl název denní
vinárny
na Sokolovské ulici. Stála někde mezi
dnešní stanicí metra a supermarketem
Delvita

JEZERO je nadnesené pojmenování
slapské nádrže

VENKOVSKÝ DŮM stojí v libovolné vsi na
Čáslavsku

I

Doma

Všichni spali

a on
sběratel otisků
zakopnuv o medvídka
pohozeného v předsíni
mou pětiletou dcerou
(o níž zde už nepadne zmínka)
přemítá

cituji:

prý dělával jsem kdysi cosi
nevím
nepamatuji se
nejspíš jsem domů v kapsách nosil
svým andělům ke zlosti
na vlastní sochu písek

prý bydlíval jsem kdysi kdesi
nevím
začínám přivykat
životu bez adresy
a k vyprchané noční opilosti
po ránu sháním duplikát

V úzkém domě

Mámilá dělá stínová znamení

uprostřed noci
spustí lstivé nohy z pelesti
avšak lampa ji celou prosvítí

a teď prsty její levé nohy:
zvedají z podlahy
tisknouce ji k chodidlu
krabičku zápalek

podává mi cigaretu
avšak vrací nohy.....
..... nepřestává
na hladinu.....

a teď prsty její pravé ruky:
píše stínová znamení na zed'

je to zábavné
až na ten pocit
že je jeroným
čte
na vnější zdi
jiného domu

V jiném domě

V jiném domě a v jiné noci

rozdavačka otisků
pod lupou jediné slzy
v širokém manželském okně
s prstenem v útrobách
bez jediného pohybu
svléká se
přikovaná ke svému neúprosnému
tělu —

A později v téže noci

jeroným
snímatel otisků
přepočítává její vlasy
v jejím spánku
než padne únavou

do mého spánku

Jako v animovaném filmu

židle opásaná podprsenkou
vyhazuje kdykoliv se přiblížím
matrace má mořskou nemoc
uši tu dupou v bagančatech
oči číhají v pavučinách

tebe i cévy obkličují
v tomhle jiném domě

už mi neotvírej

Slyšíš

jak se tady můžeme scházet
jak se tady můžeme nescházet
jak si tady můžeme scházet
jak si tady můžeme nescházet

v tomhle jiném domě
kde z každého póru omítky
uniká smutný plyn

slyšíš
nevstupuj už dovnitř

s hořící cigaretou

Vinárna U posledního penízu

Vypravěči sluší rozvleklost

ale text iliady se musí
vejít na účtenku
štamgasti mi říkají charón
a: nesnáším symboly
víte co je to styx?
v kodani bar pro transvestity
pracoval jsem tam
jako šatnář
pod městem chodí rypadla
slyšíte to chroustání?
u posledního penízu?
odstřeleno vyváto
nádraží těšnov?
škoda tak pěkného slova

pinglovská samomluva
varujte se podobných míst

Vejde jeroným

posadí se na mou židli
jako bych tam už
anebo ještě
co víc
jako bych nikdy nebyl

co hůř
posadí se na mou židli
vedle své
jako by nebyla
má

A jeroným
dál horlivě
vysvětluje pravidla
jakési karetní hry

karty se drží
rubem dovnitř
nebo lícem ven?

zeptala se mámilá

A později tamtéž téhož měsíce

je sanitární den
vrchní
vyhání z kapes moly
chřestí klíči
a si haleká jako převozník:

    tam v úzkým domě
jó tam to smrdí jíškou
tam kristus napadenej mniškou
se ve vejklenku ztrácí
    tam v úzkým domě
jó milá postel povlíká
pro koho? — no pro pavlíka
von jí tu péči splácí...

Je sanitární den

ale my dva uvnitř
ale nevesele

já:

ty se chvěješ

ona:

a ty máš ženu

proč o ní nikdy nemluvíš?

já:

myslíš jménem?

ona:

já o něm přece mluvím jménem!

já:

třeba ti víc nezůstalo

ona:

a tobě?

já:

snad minulost

ona:

tak se k ní vrať

já:

kudy?

ona:

mnou...

(smějí se)

Pohled z okna úzkého domu

*na dvorku akát v kořenech hádci se množí
šelest vyvrací strom na nebi
mělkém jak balaton vítr roluje mrak*

II

Pohled z okna úzkého domu

akát vzkypěl úzké město je mu úzké

Úzká ulice

V řinčivém letním dešti

uprostřed jiné noci
řekla zlá milá pojd'
a sama vynesla stolek
z úzkého domu na ulici

lilo

ale pod obráceným trychtýřem
ubrus byl suchý

tak pochopil
že je to stůl pro tři

Vinárna U posledního penízu

Dovolená je zlozvyk

jezdím řeku
ale jen protože
mám to v úvazku
a: nesnáším symboly
    jezero?
jen zatopená ves
a leklá břicha básníků na břehu
    pyj?
jako dítěátko otvírá tlamičku
jako stařec si odplivuje
slyšíte to chroustání?
pod městem chodí rypadla
jako tam stromy pod vodou
    na ždání?
škoda tak pěkného slova

pinglovská samomluva
varujte se podobných míst

Panorama

Přízemní deště táhnou úzkým městem

břehy se rozpojují
kde dříve souš... tam jezero
leklé lekníny
lezaví lidé
vleklé léto listující
línými lítostmi

Nádraží

Zpívala si má milá

ach jeronýme
kéž bych ti nohy
vlastníma rukama nezahřívala
kéž bych ti nehty
před stříháním nenapařila
kéž
by mi břitva sjela

zpívala si mámilá
na útěku

z odnikud do nikam
pomyslel si vrchní od posledního penízu
jak nás tak zpozoroval
když pozoroval vlaky

Dům u jezera

Slyšíš

svlíkni si mě do ponožek
řkouc každý jen sebe vlastní

zrcadlo má osm nožek
tě přitáhne a potmě sní

Jezero

Mánilá čeří jezero

svými mnohými údy sépie
oblévá jezero
dává se leptat sluncem
je kluzká je hladká
sklouzne na paty vychází
rozhrnuje vodu jezera
sépie mnohými chapadly
pokládá jezero na sebe
obrací kůži jezera
    činí si s jezerem
čeří kůži jezera
upírá se mu dočeřívá
vrat' se! neslyší

oblévá jezero všemi údy
sépie činí si s jezerem
tak

Zlá milá vystoupila z jezera

uléhá vedle mne
přitahuje si písek
k bradě

Dům u jezera

Zbav mne svého pomazání

svých nehtů
svých zubů
své budoucnosti
mých lyrických omylů (předsevzetí)
zasevzetí
zbav mne sebe

a ona poslechne
a když z něho nezbývá

vstoupí znovu do jezera
šťastně rozteskněná
optickým klamem:
hůl ve vodě se láme

Před příchodem rána

zaobírá se především
takovými podrobnostmi
na něž si nedosáhnu
jež jsem léta neviděl
jež neuvidím nikdy

tvrdíc že v jediné větvi je celý strom
v jediném stromu celá příroda
v celé přírodě jediná skutečnost
úzkého vypůjčeného podstřešního bytu
bombardovaného
neurotickými holuby

A je zase ráno

mámilá hlavu na kolenou
svou na svých
oči požehnaně vybledlejší
vypouští z dlaně
usedavé peří
    mé peří!

je velice soustředěná
pěkně vejčitá je jak sedí
s lokty u těla
na němž co vypadá
jako husí kůže
jsou krystaly vysrážené
    mé soli

Zatímco zlá milá

trup ještě nahý
nachýlený svítavý
ustane oblékne se do hodinek

zvedne vlasy z neopeřeného krku
sedmkrát se ohlédne celým tělem
sedmkrát pootočí mou hlavou

Jindy podává temný vroucí čaj

tehdy má —
milá
roztančí šálek
v roztržitých prstech

spálila ses říkám
nevím říká nepoznávám
své tělo ve chvíli kdy není
s tvým tělem

a tedy nezbyvá než znovu
snímat otisky

své zatvrzelé
z jejího nepolapitelného
její nepolapitelné
ze svého zatvrzelého

Úzká krajina

Zlá milá přichází mezi keři

koroptve podminovaly cestu

přichází trávou
tráva spásá její kotníky

stojí před vraty
pukají škeble rodinného kaštanu

přichází blíž
je políčeno na kunu

zlá milá přichází po setmění
chodím spát se slepicí

Slyšíš

se neopovažuj o mě třít
mi rybí hlavu nasazovat
se ve dlouhých teskných
ňadrech více neopovažuj
se neopovažuj mě zábsti

Zlá milá usíná na obou březích jezera

břehy se vylévají z vody

usíná na okraji noci

okraj noci se nedopočítá první hvězdy

usíná v zimní zahradě

zimní zahrada je obtěžkána táním

zlá milá usíná na mém kavalci

hrachem jí podestelu

Slyšíš

tvoje neúprosná růže se otvírá
překlápí mě
tak zvolna a tak temně
neúprosně netečně
osamoceně *vdechujemně*

Zlá milá si začíná s ranními útěky

přerazím jim nohy

Slyšíš

nade mnou
nelámej hůl
nade mnou
nedělej kříž
nade mnou
nespínej ruce
    když spínáš nohy
nade mnou

Zlá milá vypráví o hladině jezera

hladina jezera zaroste srstí

o dnu jezera

dno jezera vydává flotilu chlupatých ryb

o jezerních stínech

jezerní stíny vsáknou plstěné deště

zlá milá vypráví o džbánu oblázků

ucho se utrhne

Slyšíš

nepřicházej po setmění
nezačínej si s jezerem

neotvírej tu klec
vrať mě zpátky

budu ti zobat z ruky
zjara ti obrostu

udělám ti pomyšlení
ožením naše dva kouře

neotvírej tu klec

to poslední co mi ještě patří

to poslední co ti ještě nepatří

Stroj času

Zatímco zlá milá

skládala vlaštovky z mých dopisů
vypouštěla je z ruky
do úzkého města
v němž jsem si pouštěl plyn lyriky

(cituji:

brání se lásce stejně jako zvyku
takže jsem svědkem stálých katastrof
upustí vlas vychýlí ekliptiku
a tam kde mlčel slavík zpívá hroch)

tajiná zeleně kmitla
očima zvala mne
k papírovému ohni
neptala se
kdo je já
kdo je on

Doma

Všichni dělali jako by spali

a „já se provlék klíčovou dírkou
jako kouř cigarety tenký“
odříkáváje svoji kámasútru:

dnes dám si nohu za ucho
poučen o rozkoši
a plynule a žádný chvat
vyměním kůži hroší
za saténový duplikát

a nepokazím
kuřáckou záduchou
ten dlouhý strmý pád
do spánku
do terénu
který je bez okolí

dnes dám si nohu za ucho
a zapomenu
co
kde
a proč
mne bolí

V úzkém městě

Jeroným přepočítává její vlasy

v jejím spánku
a já doma

zkouším jednou rukou
uvázat uzel na kravatě
do níž vpletla svůj vlas

nešťasten že nic
nemá smysl
šťasten
že tomu tak

Stroj času

rozostřená krajina

**jakýsi kostel rozkročený
proti větru**

ve slabinách zvon

**už je to dávno
neumím bydlet**

**v rozezpánku
tyjiná**

III

Pohled z okna úzkého domu

*větve se zauzlují čím zelenější zelený
lístek byl
tím hlasitěji akát chřestí
a přece tišeji než vyschlý pavouk
za pelestí*

V úzkém domě

Po čtvrtodenní noci v úzkém domě

otevřel okno
a jako by ucítil důvěrně zapomenutou
vůni domova je-li něco takového

bojíš se stoupat vysoko
kde vzduch je řídký
usmála se zlá mámilým hlasem:
ale na návrat není *někdy* pozdě

tedy půjdu

věděl kudy
nevěděl kam:
uvízlý mezi...
    šeříky a bezy
    usmála se má říkánková

a zavřela okno
a dál mu háčkovala kravatu
jako by neodešel
a svůj vlas do ní vpletla
jako bych se měl vrátit

Vinárna U posledního penízu

Lokálem hučí voda

vrchní si prozpěvuje

obrat' se zády
ke všemu co bylo
ustel si na slunci
a čekej závěje
obrat' se zády
ke všemu co bude
jenom tak poznáš
to co právě je

a když čmárá na účtenku
praví: z básníka zůstanou dvě řádky
jen je najít

například pavese: řemeslo žít
a: přijde smrt a bude mít tvé oči

Dvě jehly v kupce popsaného ticha

obrátila se mámilá
k té druhé
(rozumějí si)

ona:

lyrik má sametové důtky
neptá se a deptá se a krásní

a ona:

teskně a lahodně
pod těmi důtkami a v básni

rýmují se

Něco se stalo

i ona

i ony

ztrácely se mi...

ikony

měl bych něco udělat

říznout se do malíčku

ukazováček namočit

do té kaluže inkoustu

a psát

dějiny

libovolné květiny

Lokálem hučí voda

a vrchní praví: stržené splachovadlo

žádná styx!

a pobaveně odříkává cosi z (mé)

pustiny:

Řídký je říjen

a v celém domě jediný

rozeschlý džber. Červotočivé

světlo pracuje,

*ze stromů píšťaly, a já
nikde. Matka
dojí ovci do listí
a pláče.*

*Je. Je daleko
kamkoli, je hluboko odevšad.
Bojím se přes dvůr,
tam skořápky a nat'.*

Po téhle básni zle jsem se zlíl

chodba mi byla najednou
smutná a úzká
a laskavý hlas vrchního
zněl jako z tunelu:

gramaticky vzato
každý lyrik je nedokonavý/trvací

a otloukáním o stěnu
probouzí jakous ozvěnu

a slovo se mu navrácí

Stroj času

A on by dal

neuhlídatelnou moc jakési
prý sliznice
za jediný
chňapavý úzkostný tak suchý
dotek tvých rtů
určený (vlastně) taxikáři

jinam tě odváží
tyjiná

a on šlapě vzhůru městem
a zastaví ho šlapka
a: seš tak smutnej
pojd' ke mně udělám ti to krásně

jako by to šlo udělat!
jako by nebyla smutnější než
já kdy byl

Nádraží

Zpíval si

co je to škapulíř? co škorně?
co strategie? co détente?
což žítí šťastně provizorně
co pamětník a diletant?
což přibít na křídla dveří podkovy
a vydati se na túru
dech zpomalen tep nitkový
padnouti v náruč budoucí?

zpíval si na útěku

a vida
ono svítá

a lyrik
stárne-li   jen zevně

Venkovský dům

U maminky po ránu je básník

prsatý jak buddha:
nakrmen višněmi
sedne na lesklé paty
záludně oněmí
netečný jikernatý

Tady i peřiny voní koprem

a sedlácká levandule
prosakuje skříní
jak se tam můžu vracet

když za zdí v kopřivách
rezavý srp celé roky trpělivě čeká
až bosý z té zdi skočím
jak se tam můžu nevracet

když nálety chroustů
na tvou zelenou višěň
dosud neutichly maminko

a dráty otcova bicyklu
na skobě v půdním trámu
drnčí

Co o něm vlastně vím

o otci
co po něm zbylo
kromě štětky na holení a kamence
po holení
a lázeňských střevíců do lázeňského
a psích deček do psího počasí?

jaké tajemství po něm zůstalo
kromě té krásné bledé paní
tak nepatřičně mladé a dovnitř
plačící
na cizím pohřbu: *na našem pohřbu!*
tak nepatřičně černé...

„Nikdo dřív krásu černé nepřičítal,
a jestli ano, nesl špatnou kartu;
černě teprve dnes má titul následníka
a kráse spíláno je do panchartů“ —

myslel jsem na ni na černou dámu
co stála sama v přítmí krematoria
a sama vyklopýtala zase do světla
myslel jsem na ni ne jen
ve slunci zahrady ne jen
když jsem překládal 127. sonet W. S.

Byla

nebyla
nikdy jsem se maminky
pokud byla
ještě naživu
a otce pokud byl
ještě po smrti
nezeptal

Jednou jsem maminku vyblejsknul
v pivoňkách
a v plném slunci zahrady
vyvolávám negativ:

má maminka se zatvrzele ráda těší
proto se nikdy na nic neptá spíše
vždy moudře mění
pars pro toto

jednou jsem viz výše

dodneška těší se na to foto

V koprových peřinách

ve snu o zlé milé
ležel jsem o nějaké
a tu vešla
mámilá o delších nohou
než kdy jindy
o břicho
vyklenutější než kdy jindy
opírala džbán
hovořila o našich synech
a že prý je v tom džbánu nosí

obesmávala mne latinskými slovy
nevšíkala si nějaké
brala mne do rukou
zamoučených o chlebovou kůrku

A v téže koprové noci

v jiném snu

o zlé milé v zahradním altánku

tak velká bolest stiskla mne v zátylku

že položil jsem čelo

na dřevěný parapet

s prosbou aby mne sřála

z ostatního pamatuji si jen tolik

že beze slova

vše učinila

Poledne se u maminky

nehejblo: byla
zlá milá daleko
peřina na bidle
bidlo nad koprem
popel vyvátý
mouchy dužnaté
maminka umaštěná

a přece
jako by nezbývalo
ze mne

Pes řinčel řetězem

a maminka která se nikdy na nic neptá
řekla máš rodinu
a někoho máš
... jak se jmenuje?
má milá zlá milá tajiná
řekl jsem

trvalo mi dlouho
než jsem to jméno vyslovil

setmělo se mezitím

maminka nechala to tak
a: co spolu děláte kromě...?

pořád se smějeme   vyhrklo ze mne
tak to je zlý   zesmutněla
a dál se neptala

šla pustit psa

a já ve venkovské kuchyni
najednou jsem věděl
že najednou nelžu:
pořád jsme se smáli tak proč
lžu když o zlé milé píšu?

Stroj času

Kdo má rez v hodinkách?

**kdyby ti bylo prázdno
nenaplním tě
kdyby ti chybělo
budu ti přebývat**

**kdyby ti nebylo prázdno
kdyby ti nechybělo
kdyby ti nepřebývalo
tyjiná**

**nesetkávali bychom se
takhle zdaleka
nemíjeli bychom se
takhle zblízka
jako že v itálii v jednom kuse prší**

**psal jsem to já
nebo
to psalo mne?**

**tehdy
nebo
tuhle?**

Venkovský dům

Pes lítal od plotu ke zdi

tma byla kulatá a tichá
že slyšet šepot rzi

a v polích poržával vlak:

to ona lyrika ta cizopaska
podobna pornografii
hrozí se smíchu
to ona lyrika ta cizopaska
to ona lyrika ta cizopaska

tak zvolna a tak temně
neúprosně netečně
osamoceně vdechuje mě

Venkovské nádraží

Celé roky

v polích řepných hlav
vlak si drkotal:

zas noc je líná
a líná jako pes
a líné stíny stíná
měsíc se drbe
v srsti hvězd

jako bych slyšel
toho mašinfíru ve fraku

a jako v potrhaném filmu

Stroj času

vidím je před sebou

**kamarády u plného stolu
plného nádob na víno
a nádob na popel**

**všem je
dobře
básně nám kouří z hlavy
vše špatné
je zapomenuto**

**blázince a sebevraždy
dokonce i přirozená
smrt**

**snad tak i zůstane
jenom
nesmím
otevřít oči**

IV

Zase v úzkém domě

Celou noc jsme spali na lačno

nevšímající si duchen prachu
zeměměřičů buldozerů
rypadel skřípajících jeřábů

a ráno pod lupou jediné slzy

nic jsem neslyšela říkala
o jaké demolici to mluvíš
jakého domu v jaké ulici?

a usmívala se tak letně
jako by něco nezačínalo
jako by všechno nezačínalo
končit

Vinárna U posledního penízu

Přišel jsem první

bylo mi jako poslednímu
a ona
raději čte si v okolních tvářích

ale stálo v nich jen
co vyčetly z novin
které nečte

zatím žádný vyhazov z práce
jen ze života
pochvaluje si hlas za sloupem

něco se stalo

lze pokračovat
ale tobě je do mlčení
mně do tmy

vrchní se zjevuje a mizí jako charón

A když platíme

platíš loňskými kapřími šupinami
a on ti vrací penízek
ještě mokrá ještě lepkavý
ještě s kapkou krve

já:

co se stalo?

ona:

víš jak jeroným měří čas:

naslouchá

jak dlouho zabodnutý šíp

v kmeni stromu drnčí

já:

tvůj mistr zenu...

ona:

sám nevíš kudy

já:

kam?

ona:

jinam

(nesmějí se)

Úzké město

Z nezvučné noci
padá a třepí se a zní
z ní
sníh

doprovází ji do jiného domu
cestou
v nehlídané ohradě na náměstí
vyberou si po vánočním stromu

vždyť někdo nikde

jen z nezvučné noci
padá a třepí se a zní
z ní
smích

V jiné ulici

Zatímco dva stromy kráčejí po ulici

v telefonní budce
s utrženým sluchátkem
čeká jeroným

ona beze slova
vběhne do domu
a oni proti sobě:
jeden se sluchátkem v ruce
druhý jako pytlák z leporela
vykukuje za dvěma smrčky

tak komické to muselo být
že jeroným
poprvé ho osloví:

lyriku! dnes darujete krev
a zítra líh

Stroj času

Já to nebyl

to příběh tě vyhnal z příběhu

tyjiná

vzpřícila ses

šutýrku

v hrdle přesýpacích hodin

kdo (jiný než ty):

písečná mouka

přivane (jinému)

ty zadržlé kamínky

jako že na sahaře nezafouká

V jiném domě

Vidím ji v širokém manželském okně

prochází puklým zrcadlem
a tam jeroným

a už
k podpaží jí čichá
pod vlasy
se souká
slimáčí stezkou
značí ji
v prohlubních
brouzdá
otvírač ran
kde já studánek
kde já hlasem
on toporem

bože kéž se její páteř
naježí
kéž vycení ostny
jako leguán

kéž jí zpod nehtů
vylezou štíři
a z dásní
rousnatý červ
jenž v jeho uchu
zakuklí se

v prašného motýla
kéž na nich usedá
když po tělech
jim pokmitává
plamen svíce
při němž jsem psal
a zároveň hned páčil
její dopisy

kéž horký vosk
kane mu na kůži
jež jako plástev
je samý pór

ach jeronýme
kéž bych ti nohy
vlastníma rukama nezahříval
kéž bych ti nehty
před stříháním nenapařil
když jsem ti holil podbradek
kéž by mi břitva sjela

mou vodu na tvůj mlýn
můj mlýn na tvoji vodu
jeronýme

bože kéž bych ji neviděl
za širokým manželským oknem
jak po tom všem
jen úzce zívne si
a usíná

mou vodu na tvůj mlýn
můj mlýn na tvoji vodu
nemilá

kéž bych jí tolikrát
drceným sklíčkem nesolíval
kéž bych jí tolikrát
hrachem nepodestlal

kéž bych měl
neprůstřelné oči

Vinárna U posledního penízu

Zatímco nepřišla

čmáral na papírový ubrus

Mámilá!
zas k vínu přikusuju líh
a visím na tobě
přiškrcen tenoučkou
nikotinovou nití
    zlá milá!
    co když ten v krvi líh
    dopis či báseň
    a sirky v kapse
    zničehonic
    se samovznítí?

dopis nebo báseň
pomyslel si vrchní
když vyměňoval ubrus

někdy se to nepozná

V úzkém domě

Budu sladce lámat datle

vážný budu moudrý jiný
než uteču pod slabiny
v dýmajících zrcadlech

v dýmajících zrcadlech

roste krápník *tvůjmůj* dech
už jsem z kůže obnažený
už jsem sebou obnožený
už jsem jenom v pohybech

už se bude ryba kostit

už se bude ryba kostit
jenom nože budou hosty
jen tě jemně stáhnou z kůže
až rozpuknu jako bůžek
budou tiší málo ují
s lítostí nás rozporcují

s lítostí nás rozporcují

kovem svíce ocejchují
popne po zdech vzdech

popne po zdech vzdech

v dýmajících zrcadlech
z krápníku skrápne
sladký lep od datlí

sladký lep od datlí

tajemství bez taje
zrcadlo roztaje
pod ledem voda tlí

pod ledem voda tlí

strom se ujmul zas obrůstá
rybě se vzpříčila kůstka
a větev do stropu klová
nebudou vánoce datle a slova

nebudou vánoce datle a slova

jen si v sobě ubudeme
s hladem ladem ulehne
do peří a do peřin

městem táhne slzný plyn

Doma

Ve snu

který dost možná nebyl snem
má milá se čeká
vzdaluje se

když do ní nalévám
nalévám do sklenky
z mléčného skla

ve snu
který dost možná nebyl snem
zlá milá nepropouští světlo
stele tmu

V úzkém městě

A ve snu

který nás všechny navštíví současně
zlá milá se čeká

se mnou?
s ním? s charónem?
s jeronýmem?

a ve snu
který dost možná nebyl snem
má milá se čeká
s tmou

Vinárna U posledního penízu

Však je dobře

lyrickou rudu těžím
a nikde nečtu zmínku
o procentu strusky
přikládám verše do bubínku
a pustnu starorusky

a se mnou
i ona
i ony:
(citát) utkvělé černé ikony

Stalo se toto:

najednou byly dvouhlavé
jako kajakové pádlo

ona:

má báseň děj?

a ona:

ale ty mluvíš o životě!

ona:

a má život děj?

a ona:

závěj má děj

ona:

když taje

a ona:

ale ty mluvíš o smrti

Panorama

Chodbami úzkého města

profukuje bílý sníh
bílý sníh tak bílý
jako bílý sníh

z okna úzkého domu
stoupá bílý sníh
bílý sníh tak bílý
jako bílý dým
ze zeleného listí

Doma

Všichni spali a spali

a on
sběratel otisků
zakopnul o školní aktovku
pohozenou v předsíni
mou ...letou dcerou
(o níž zde nepadla zmínka)
z voskového klíče
uhnětl medvídka
nechal ho na prahu

vracel se úzkým městem
do úzkého domu

kterýž už na kliku

V úzkém domě

Však v úzkém domě

vyváto
a uvnitř jeroným
dotýká se střepeů
kterých se dotýkala
strouhá křídou
opatrně našlapuje
opráší si ruce od křídý
vyjde z domu
zákonný snímatel otisků

obehnal úzký dům křídovým kruhem

Vinárna U posledního penízu

Také jsem napsal báseň
a také o lásce:

novák na oběžné dráze
pod novákem nováková
vichr vane vichr vane
na plotně jídlo s láskou ohřívané
páteční jídlo na sobotu
vichr vane vichr vane
pro krůpěj milostného potu
k luně vyslaní pozemšťané

víte nesnáším symboly
jako „obehnal dům křídovým kruhem“

kdo kdy překřičel ticho?

a: dům je opásaný slámou
u posledního penízu?
škoda tak pěkného symbolu

pinglovská samomluva
varujte se podobných

A já uvězněn vně kruhu

zkouším jednou rukou
rozvázat uzel na kravatě
do níž vpletla svůj vlas

být uvnitř nebo vně
někdy se to nepozná
odkašlal si vrchní:
prostě vyměnila úzké město
dobrovolně za jiné úzké místo

čekal jste smuteční chocholy?
romanci pro křídlovku?
koně vrané?
jejich zlatou moč
co epitaf
v bílém sněhu?

Bylo bílo

bílé jsme odvykli
bílá křehké stromy láme
sníh anebo sloní kly
bílo bílo

tak dost
kdo kdy překřičel ticho

a ostatně:
je po zavírací hodině

V

Pohled do okna úzkého domu

*Větve se roubují navzájem orážejí
v okně místo skla zrcadlo
v kořenech chtivá
kopřiva naslouchá
hluchavka*

Pavel Šrut
Scénář básně
Zlá milá

Edice Čeští básníci 20. století
Fotografie na obálce Jiří Rogl
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 4. 12. 2020

ISBN 978-80-274-1178-8 (epub)
ISBN 978-80-274-1179-5 (pdf)
ISBN 978-80-274-1180-1 (prc)